

Bilimsel faaliyetler insanın doğasında yer alan bilme ve anlamaya çabalama eğiliminden ortaya çıkar. İnsan birey olarak anlamaya ve anlamlandırmaya çalışır kendi var oluşunu. Böylece konumlandığı zeminde varlıkla genel manada güvenli bağ kurmaya yeltenir. Zira insana ait belirgin vasıflardan en önemlisi sahip olduğu akıl ve dil yetisidir. Böylece insan düşünme, duygulanma ve düşünceleri üzerine düşünerek meta düzeye çıkama imkânına kavuşur.

Anlam arayışı temel bir süreç olarak insan benliğinin içeriğini oluşturmaya yönelik ve bu yönüyle dış dünyaya yayılan, düşünsel olduğu kadar somut eylemlerde de varlığını hissettiren temel olgudur. Anlamadan yaşamak insan eyleminin muhtevasında bulunmaz. Biçimsel olarak tüm canlılar belli amaçlar istikametinde yaşamlarını sürdürürler ancak anlayabildiğimiz kadarıyla sadece insan farkında olarak anlam arayışındadır.

Benliğin oluşumuna dair sosyal-psikolojik teorilerin temel yaklaşımlarına değinmeden, sadece felsefi düzeyde kaldığımızda anlam arayışını sürekli kılan temel motivasyonun kaygı olduğu aşikârdır. Varoluşumuza yönelik duyduğumuz kaygı hayatımızın bütün boyutlarında yer alır. Kaygı eyleme iten ve bazen de durağanlaştıran duygusal durumlara yol açabilmektedir.

Gündelik hayatın basit etkinliklerinden, zihinsel yüce etkinliklere kadar yaşadığımız kaygının iki temel veçhesi bulunmaktadır: Yıkıcı ve yapıcı. Yıkıcı kaygı panikle birleşerek insan benliğini zedeler. Aşılması zor olan bu hadise karşısında yine paradoksal olarak davranışlarımızı yönlendirerek ancak kurtulabiliriz. Yapıcı kaygı yaratıcıdır ve insanı özne olarak eylemlerinin faili olarak konumlandırır ve yaratıcı değerlere yönlendirir.

Kaygının ya da diğer ifadeyle endişenin duygu olarak yükselmesi ve buna bağlı olarak oluşan zihinsel karmaşa insanı belirsizliğe itmektedir. Böylesine yaşanan belirsizlikler karar ve eylemlerin oluşmasını engellediği için hayata dair kurulan güven duygusunu da zedeler. Sonuçta yalnızlaşan, üretmeyen, kararsız ve ne yapacağını bilmeyen insan edilgin öznelardan sadece biri

olarak derin yabancılaşma hissine kapılır. İşte bu his ciddi tehditler içermektedir ve bu tehdit bireyden topluma yayılarak derin olumsuz etkiler yaratır.

Kaygının yapıcı boyutunda ise anlama, anlamlandırma ve dolayısıyla üretme arzusu devreye girer. İnsan yapıcı kaygı aracılığıyla eylemlerini nitelikli ilişkiler ağında yaratıcılığa yönlendirir. Bilim, felsefe, sanat ve teoloji bu noktada hatıra gelir ve hayata dair anlam üretme sürecine canlılık katar. Bu bağlamda kaygı duymak bizi yaratıcılığa, okumaya, yazmaya ve her türden üretim faaliyetine yönlendirecektir.

Türkiye özelinde siyasal, iktisadi ve tüm sosyal oluşumlar hem toplumsal hem bireysel açıdan derin kaygıların yaşandığı evrelerden birinde yaşamaktayız. Yıkıcı kaygıların birçok örnekte maddi temeli yoktur. Bu durumda yapılması gereken umudu besleyerek yapıcı kaygıları yeniden kurmak olmalıdır. Bu bağlamda ihtiyaç duyduğumuz psikolojik destek ve terapi pozitif ilişkileri yeniden kurmak ve söze umutla başlamaktan geçmektedir.

Yaşadığımız kaygının yapıcı olması ve bu sayıda yer alan yazıları okumanız ve yararlanmanız dileğimle!

Alim Yılmaz

Editör